

Redovisningsbyråbranschens syn på deklarationsanstånden

Av civ.ek Torulf Jönsson, Ekonomica Redovisningsbyrå i Lund AB

Taxeringsåret 1982 närmar sig och historien ser ut att upprepa sig, nämligen problem med deklarationsblanketter och hot om restriktivare anståndsgivning med deklarationerna. Bakgrunden till min prognos är dels den skrivelse, som taxeringsgranskarnas fackliga organisation avlät inför 1981 års taxering och dels de nya realisationsvinstbeskattningsreglerna för fastighetsförsäljningar.

För att skapa lite jämvikt i den debatt, som kan komma att uppstå, vill jag därför med denna artikel försöka ge en realistisk skildring av arbetssituationen på en redovisningsbyrå under vårmånaderna. Jag vill med andra ord försöka skapa förståelse för behovet av deklarationsanstånden och jag visar också på ett förslag, som jag tror kan leda till ett jämnare deklarationsflöde.

Innehållet i det följande grundar sig på erfarenheter från cirka 500 ledamöter i Sveriges Redovisningskonsulters Förbund, vilka årligen tillsammans med sina medarbetare upprättar cirka 225.000 inkomstdeklarationer.

Vilka arbetsuppgifter väntar redovisningsbyråerna i januari—februari 1982?

Vi skall föra fram alla våra klienters bokföring t o m december 1981. Samtidigt skall vi upprätta 1 000-tals kontrolluppgifter och 100-tals arbetsgivaruppgifter. Och så skall vi stämma av den redovisade personalskatten för 1981.

1982 skall vi tillika ”ordna till” efter alla småbolag, som avvecklats i samband med 1981 års utgång. Det rör sig här om ett stort antal omregistreringar hos olika organisationer och myndigheter.

Lönestatistik skall upprättas till AMF, Förenade Liv och SAF. Ofta behöver vi också gå in och begära jämkning av den preliminära arbetsgivaravgiften hos RFV.

Senast den 5 februari skall vi ha 100-tals momsdeklarationer klara. 1982 kommer vi därvid att i många fall för första gången tillämpa bokslutsmetoden, vilket blir en extra belastning på grund av brist på erfarenhet från den samma.

Vi kan förvänta oss att många löntagare med lite knepiga deklarationsproblem kommer inför den 15 februari och vill ha hjälp med sina deklarationer.

Så gäller det att planera för årsklienternas rörelsedeklarationer och ansöka om anstånd i enlighet med byråns arbetsplan. 1982 lär vi få lite extra bekymmer med alla de nya fastighetstaxeringsvärdena, som i många fall är under

process. Därutöver skall vi sära ut all sprit ur representationskostnaderna för första gången.

När detta är klart kan vi börja med rörelsedeklarationer — samtidigt som den normala verksamheten på redovisningsbyrån skall pågå.

Så här kan vi åstadkomma ett jämnt deklarationsflöde

Till den 15 februari kan vi leverera okomplicerade löntagardeklarationer. Visserligen vill vi helst undvika denna kategori av deklaranter, eftersom de inkräktar på den knappa arbetstid, som står till vårt förfogande för våra fasta årsklienter. På mindre orter finns det inte så många deklarationsmedhjälpare att tillgå. Jag tänker då på seriösa medhjälpare och ej på ”blomman — för — dagen — lycksökare”. Därför har det kanske sedan många år tillbaka utvecklats en fast kundkrets till redovisningsbyråerna bestående av dessa löntagaredeklaranter. Att plötsligt upphöra med denna service skulle inte bara drabba de skattskyldiga. Även granskarna skulle drabbas på så sätt att deklarationsmaterialiet med all säkerhet skulle starkt försämrats. Dessa deklarationer vill vi helst klara av utan anstånd omedelbart i början av säsongen för att därefter med kraft kunna ägna oss åt våra mera komplicerade årsklienter. Dessutom är det mycket svårt att få löntagaredeklaranterna att förstå ett anstånds-förfarande, då de därvid lätt får uppfattningen att de onödigtvis ligger myndigheterna till last.

Till den 15 februari anstränger vi oss också givetvis att färdigställa så många ”brutna” rörelsedeklarationer som den knappa tid som står till vårt förfogande medger.

Till den 28 februari kan vi åtaga oss att leverera lite mer komplicerade löntagaredeklarationer. Jag tänker då i första hand på sådana skattskyldiga som har att deklarerat realisationsvinst på fastighetsförsäljning. De nya komplicerade reglerna kommer sannolikt att medföra att allt fler villasäljare behöver deklara-tionshjälp.

Till den 15 mars vill vi leverera aktiebolagsdeklarationer med ”brutna” räkenskapsår *samt deklara-tioner för ägare* till dessa bolag. Därmed menar jag brutna räkenskapsår överhuvudtaget. Det saknar nämligen betydelse om bolaget har den 30/4 eller 31/8 som räkenskapsår. Vi måste i vilket fall som helst invänta slutskattsedelns för ett korrekt kommunalskatteavdrag. Vi måste ha bokföringen framförd till årsskiftet för att kunna avstäm-ma lönesummor mot kontrolluppgifter och därtill skall uppgifterna till deklara-tionsblankett 10 redovisas per kalenderår. För delägarna gäller att deras deklara-tioner skall samgranskas med bolagets. Det är för oss synnerligen orationellt att först arbeta med delägarnas deklara-tioner och därefter i ett senare skede ta fram klientens material igen för att upprätta bolagets deklara-tion. Den bestämmelse som ligger till grund för att delägarna till ett fåmansaktiebolag ej automa-tiskt har samma deklara-tionstidpunkt som bolaget, har helt spelat ut sin roll,

sedan vi fick 1976 års lagstiftning med speciella regler för fåmansföretagen. Kan någon nämna en enda konkret transaktion, som kan företagas mellan aktiebolaget och dess delägare efter räkenskapsårets utgång utan att densamma omfattas av fåmansföretagsreglerna? Finns det förresten någon deklarationsgranskare, som är betjänt av att börja granska delägarnas deklARATIONER utan att ha tillgång till bolagets deklARATION?

Till den 31 mars vill vi ha anstånd med "egenföretagare" med brutna räkenskapsår. Även här saknar det betydelse om räkenskapsåret löper ut den 30/4 eller den 31/8. Vi måste nämligen i vilket fall som helst invänta slutskattsedeln för att kunna avstämma egenavgifterna och göra en korrekt avsättning till resultatutjämningsfond mm. Huvudboken måste vara framförd till den 31/12, eftersom deklarationsblankett K 4 skall upprättas per kalenderår. Vi måste avvakta kontrolluppgifter, främst för kontroll av eventuell ersättning från Försäkringskassan och dessa deklARATIONER har som regel även andra förvärvskällor, som skall deklARERAS per kalenderår. Dessa komplikationer sammantaget gör, att vi behöver lite längre tid för egenföretagare med brutna år än för aktiebolag med dito.

Senast den 31 mars vill vi givetvis bli av med så många kalenderårs deklARATIONER som möjligt också. Det antal, som trots detta blir över, vill vi föra upp på våra leveransplaner och då vill vi ha ett jämnt deklARATIONERFLÖDE även för dessa d v s vi vill leverera 25 procent av deklARATIONERNA vid respektive 15/4, 30/4, 15/5 och 31/5. Tidpunkten för fyllnadsbetalning av skatt medför troligen automatiskt att byråerna lämnar merparten av deklARATIONERNA under april, vilket ju inte på något sätt hindras av ett beslut om "fjärdedelsleveranser".

Tyvärre kan författningen inte delägarna till fåmansaktiebolagen uppföras på leveransplan men hinder torde inte föreligga att bevilja dem anstånd till den 31 maj under förutsättning att deras deklARATIONER avlämnas samtidigt som bolagets. Detta praktiseras på vissa håll i landet och synes fungera klanderfritt.

Antalet deklARATIONERANSTÅND ÄR ALLEDES FÖR STORT

Mot detta påstående vill vi från redovisningsbyråbranschen reagera starkt. Även om tillförlitlig statistik synes vara i det närmaste omöjlig att få fram, måste antalet anstånd satt i relation till totala antalet deklARATIONER (cirka 6 miljoner) vara blygsamt. Dessutom tror jag att antalet anstånd blåses upp på ett otillbörligt sätt.

På vissa håll i landet har anståndsgivande myndighet satt upp egna bestämmelser beträffande leveransplanerna. Det förekommer t ex regler som säger att 75 procent av deklARATIONERNA på planen skall levereras under april och återstående 25 procent under maj. Sådana bestämmelser leder till att leveransplanerna inte blir det instrument till ett jämnt deklARATIONERFLÖDE, som var syf-

tet med dem. Eftersom byråernas arbetssituation inte medger sådana leveransförhållanden, avstår man från byråanstånd enligt plan. I stället massproduceras individuella anstånd som klienterna själva får skriva under och lämna in. För att statuera exempel beviljar inte den anståndsgivande myndigheten anstånd till den sökta tidpunkten, varpå klienten återkommer med förnyad anståndsansökan o s v. På så sätt går mycket tid åt till anståndssökande i stället för deklarationsarbete på redovisningsbyråerna och myndigheterna belastas med i mitt tycke mängder av helt onödiga individuella anstånd som säkert tar mycket längre tid att behandla än rimliga och korrekt skötta leveransplaner.

Anståndsförfarandet missbrukas

Visst förekommer det såväl oseriösa byråer som skattskyldiga, som missbrukar anståndsförfarandet. Men inte skall väl ett system, som säkert skulle kunna fungera bra i den utformning, som det var tänkt, knäckas genom att anståndstiderna generellt skall förkortas? Nog är det väl möjligt att utestänga en byrå från leveransplaneförfarandet, om vederbörande visar sig inte kunna leva upp till det förtroende, som systemet var tänkt att visa deklarationsmedhjälparna? Och nog är det väl möjligt att stryka en skattskyldigs namn på förteckningen eller avslå en individuell anståndsansökan, om vederbörande satt anståndsförfarandet ”i system”?

Personalsituationen

Avslutningsvis några ord om den personal och dess fackliga företrädare, som skall hantera deklARATIONERNA ”på ömse sidor”.

Först måste vi då konstatera, att i den nya ordningen har taxeringsperioden utsträckt från den 30 juni till den 31 oktober. Tjänstemannagranskare har anställts och datorsystem har tagits i bruk i en utsträckning som aldrig förr.

För deklarationsmedhjälparna är tidsfristen i stort sett oförändrad och hotas tillika årligen av en avkortning.

Jag vill på inga villkor ha tillbaka den gamla ordningen. Den var ur granskningssynpunkt horribel. Jag vill absolut unna granskningspersonalen välförtjänt sommarsemester. Men jag vill också att samma omtanke skall ägnas personalen på redovisningsbyråerna. Vi har på senare år fått en femte semestervecka här i landet. Majoriteten av alla anställda utnyttjar denna vecka i samband med vintersportlovet i februari. Den rätten — och möjligheten — bör också kunna förunnas dem, som arbetar med att taga fram de deklARATIONER, som skall ligga till grund för de skattskyldigas taxering. För trots allt tror jag, att det är lättare att granska en deklARATION, som upprättats av en redovisningsbyrå än den deklARATION, som till äventyrs upprättats av småföretagaren själv.

Jag har också full förståelse för önskemålet om ett jämnt deklARATIONsflöde

och jag är övertygad om, att det inte är anstånden från redovisningsbyråerna som är "boven i dramat". Nog måste det finnas ett stort antal rörelsedeklarationer upprättade av företagens egna ekonomiavdelningar att inleda granskningsarbetet med. Och nog finns det någon liten möjlighet att snabba upp hanteringen från det deklARATIONEN inkommit till dess den kommer granskaren tillhanda?

I stället för att klanka på anståndsbestämmelserna skulle vi kanske vid 1982 års taxering försöka använda oss av det förslag till leveranstidpunkter, som jag redovisat ovan. Personligen är jag — och många med mig — helt övertygad om att detta skulle leda till ett jämnt deklARATIONSFLÖDE till glädje för personalen såväl på redovisningsbyråerna som i taxeringsorganisationen.

SÄLJES

Skattenytt årgång 1951—1980, Svensk Skattetidning årgång 1936—1980.

Tel. 026-12 91 00, ankn 235.